List 23. **NOVICE** Tečaj LVIII.

gospodarske, obrtniške in národne.

zhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol teta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 8. junija 1900.

Politični oddelek.

Desnica razbita.

Najsrčnejša želja vseh nemških strank se torej izpolni. Te stranke dosežejo, po čemer so toliko časa koprnele, kar je bil pravi in poglavitni nagib vsemu njihovemu počenjanju, desnica se je razbila.

Ves boj nemških strank za časa Badenija in Thuna ni veljal toliko jezikovnim naredbam, kakor desnici. Ta je bila Nemcem na potu, ta jih je ovirala, da niso prišli na krmilo in to so skušali razbiti s tem, da so z obstrukcijo zadrževali vsako delovanje parlamenta. Prav v ta namen so se tudi z vso odločnostjo zoperstavili vsakemu poskusu, pomiriti Čehe, vedoč, da bi v tem slučaju desnica zopet dobila krmilo v roke in po svojih načelih uplivala na vse zakonodajstvo in državno upravo.

Nemci so od vsega začetka delali na to, da bi se z vladno pomočjo ustanovila nova večina, v kateri bi poleg levičarskih strank sedeli Poljaki in nemška katoliška stranka, tako da bi v tej večini levičarji nosili zvonec in zdaj so se temu smotru znatno približali. Desnice praktično ni več, razbila se je včeraj v seji izvrševalnega odbora.

Vedelo se je v naprej, da mora tako priti. Poljaki in nemška katoliška stranka so se že davno naveličali boja za ravnopravnost drugih narodov in si želeli premembe razmer. Ko je prišlo Körberjevo ministerstvo in tema strankama zagrozilo z razpustom poslanske zbornice, sta bili obe takoj pripravljeni, pustiti svoje zaveznike na cedilu in Poljaki so kar kategorično izjavili, da bo konec desnici, ako Čehi do 6. junija ne opuste obstrukcije.

Čehi se tudi temu pritisku niso udali. V zadnji seji izvrševalnega odbora desnice so izjavili, da polagajo sicer največjo važnost na to, da se ohrani desnica, da pa vender ne morejo opustiti obstrukcije, dokler ne dobe zadoščenja za krivico, ki se jim je storila z razveljavljenjem jezikovnih naredb.

Pravilno in pošteno bi bilo, da je cela desnica kakor jeden mož izrekla, naj vlada naredi konec obstrukciji s tem, da ugodi Čehom in popravi storjeno jim krivico, zlasti ker so češke zahteve jako skromne, tako, da bolj že ne morejo biti. Zastopniki češkega veleposestva, „Slovanske zveze“ in baron Dipauli so se tudi postavili na to stališče, toda Jaworski, načelnik poljskega kluba, in Kathrein, načelnik nemške katoliške stranke se jim nista pridružila. Zahtevala sta, naj Čehi brezpogojno ustavijo obstrukcijo in ker tega Čehi niso obljubili, sta kar brez ovinkov povedala, da smatrata desnico za mrtvo.

To se zdi tudi nam. Formelno, namreč na papirju, obstoji desnica sicer še vedno, dejanski pa je ni več. To se pokaže v prihodnjih sejah, ko bodo Poljaki in nemška katoliška stranka šli roka v roki z Wolfom v boj zoper Čehe in poskušali zadušiti češko obstrukcijo. Naravne posledice tacega boja si lahko vsakdo sam prestavlja; vsakdo mora priznati, da je po takem, naj že zmaga kdorkoli, naravnost nemogoče, da se v doglednem času obnovi prijateljstvo mej tistimi, ki si zdaj sežejo v lase.

„Mej nami je prt prerezan“ — je zaklical Jaworski dr. Stranskemu. S tem je vse povedano. Poljaki ne marajo nič več slišati o desnici, brez Poljakov pa desnica nima večine, z izstopom Poljakov iz desnice je konec sedanji večini.

In kaj stopi na njeno mesto? No, poljsko-liberalno-klerikalna večina. To je resnica, a koliko časa bo živela ta večina, je drugo vprašanje. Že liberalni Nemci niso edini med seboj. Jedini so le v negaciji, in če bi kdaj ta večina prišla v položaj, da bi začela pozitivno delati, skočili bi posamezni zavezniki drug na drugega, zakaj ljubijo se mej seboj prav tako, kakor pes in mačka.

Toda do pozitivnega dela ta zbornica sploh več ne pride. To je popolnoma nemogoče, zakaj Čehi se bodo z vso silo uprli novi večini in njenemu gospodstvu, in njih odpor bodo zdaj bržčas tudi Slovenci in češki velepo-

sestniki kolikor toliko podpirali, ker so odkazani na zvezo s Čehi odkar so izgubili zaslombo pri propadli desnici.

Z razpadom desnice se v državi nikakor ni povrnil notranji mir. Kakor prej, tako je tudi zdaj ustavno delovanje nemogoče, in ker bi se z razpustom parlamenta ničesar ne doseglo, ne preostane druzega, kakor da se odločilni krogi že odločijo za temeljito operacijo naše ustave, sicer mora zavladati kaos.

Zveza slovenskih in istersko-hrvatskih županov.

V ponedeljek dopoludne vršil se je v dvorani „Mestnega doma“ ustanovni občni zbor „Zveze slovenskih in istersko-hrvatskih županov“. Kot zastopnik vlade prisostvoval je shodu c. kr. višji policijski komisar Wratschko.

Navzoče pozdravil je v imenu pripravljalnega odbora župan ljubljanski gosp. Ivan Hribar, ki se je v kratkih potezah ozrl na zgodovino zveze. Na shodu slovenskih županov dne 17. avgusta l. 1898. nasvetoval je župan kanalski gosp. Zega, naj bi se ustanovila kot trajna organizacija zveze slovenskih in istersko-hrvatskih županov, a županu ljubljanskemu oziroma pripravljalnemu odboru se je naročilo, da sestavi pravila ter stori potrebno korake, da se zveza oživotvori. Ker je vlada delala ovire, se je zadeva nekoliko zakasnela, a odbora za to ne zadene nobena krivda. Svoj pristop prijavilo je dosedaj 96 županov, podžupanov in občinskih svetnikov iz vseh delov slovensko domovine; to sicer razmerno ni veliko število, vender ni dvoma, da se bode zveza sedaj, ko so premagane prve ovire, krepko razvijala in napredovala. „Neprijetno me je zadelo“, — rekel je govornik — „da je neki dnevnik koj, ko so bila pravila potrjena, z vso silo padel po meni. Pripravljen sem sicer na napade v svojem javnem delovanju, a v tem slučaju bil sem iznenaden, ker misli o županski zvezi nisem sprožil jaz. Sicer pa zveza nikakor nima tistega namena, kateri jej podtikajo njeni nasprotniki, in skrajna zloba je torej, spodkopavati tla prekoristni narodni organizaciji, katera ima le nalogo, služiti kulturnim in gmotnim koristim celokupnega slovenskega naroda. Ti napadi naj nas vspodbujajo, da tim vstrajneje delujemo za to našo organizacijo, in nadejam se, da prihodnji občni zbor dokaže, da zveza trdno obstoji?

Po nasvetu gosp. župana Hribarja bil je potem začasnim predsednikom shoda izvoljen gosp. Luka Svetec. Prečitali so se potem brzojavni in pismeni pozdravi, kateri so došli pripravljalnemu odboru. Pozdravili so zvezo: žnpan ribniški dr. Teodor Rudež, župan velenjski Jezovnik, načelnik kastavski Jalušić, načelnik buzetski dr. Trinajstič, župan in svetovalci mesta Loža, župan črnomaljski Puhek, starotržki napredni občinski odborniki, načelnik pazinski dr. Šime Kurelić in občinski odbornik Anton Porekar na Humu pri Ormožu.

Volitev predsednika, njegovega namestnika in društvenega odbora vršila se je po listih. Izvoljeni so bili: predsednikom soglasno župan ljubljanski gospod Ivan Hribar, njegovim namestnikom župan škofjeloški gosp. Niko Lenček, v društveni odbor pa gospodje in sicer za Kranjsko (razven predsednika in podpredsednika) dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški, podžupan ljubljanski; za Štajersko: župan velenjski Vinko Jezovnik in župan Rajhenburški Ivan Kunej; za Primorsko: župan kanalski Miha Zega in župan pazinski dr. Šime Kurelić; za Koroško: župan ljibuški Karol Podričnik in župan kotmaroveški Josip Prosekar. V razsodišče so bili izvoljeni gospodje: dr. Romih, dr. Šegula, Slavoj Jenko, Bračun in Kobentar.

Glede določitve kraja, kamor naj se skliče prvi redni občni zbor, soglašali so zborovalci, da je prvi občni zbor sklicati v Ljubljani kot duševnem središču slovenskega naroda.

Ker je bil s tem dnevni red končan, zahvalil se je predsednik zborovalcem za udeležbo ter ustanovni občni zbor zaključil s pozivom, naj vsako v svojem krogu deluje za pristop k zvezi.

Po občnem zboru zbrali so se udeležniki k skupnemu obedu v „Narodnem domu“, kjer se je izrekla marsikatera krepka beseda v prilog „Zvezi“ in njenemu razvoju.

Tudi mi izrekamo željo, naj bi nova organizacija krepko delovala ter po možnosti dosegla svoj namen.

Politični pregled.

Državni zbor. — V sredo se je zopet sešel ves državni zbor. Čehi so takoj začeli obstrukcijo. V prvi seji so podali toliko interpelacij, da je njih čitanje trajalo do 4. ure popoldne. Potem je ministerski predsednik Körber imel dolg govor, v katerem je ponavljal vse to, kar je že tolikrat povedal, in apeliral na vse stranke, naj omogočijo delovanje parlamenta. V imenu Čehov mu je odgovarjal dr. Herold, toda Fuchs mu ni pustil govoriti, vsled česar so se primerili prav burni prizori. Tudi v včerajšnji podnevni seji so Čehi z obstrukcijo zadržali vsako delovanje. Vlada hoče združiti Poljake, nemško katoliško stranko in vse levičarske stranke v novo koalicijo, ki naj poskusi zadušiti češko obstrukcijo. To se hoče doseči na ta način, da se prirede posebno dolge seje, tako da bi se Čehi fizično utrudili. Čehi so na to pripravljeni in upajo, da odbijejo ta poskus, v katerem slučaju bo kmalu konec zasedanju drž. zbora.

— **Kallayevo stališče** ni več tako prijetno kakor je bilo. Nakopal si je nasprotstvo Madjarov in ti se trudijo na vse načine, da bi ga izpodrinili. Že v minolem delegacijskem zasedanju so ga — sicer brez pravega vzroka — močno napadali. Nasprotstvo Madjarov izvira iz dveh razlogov. Madjari hočejo Bosno in Hercegovino požreti in zahtevajo, da se mora vsa uprava teh dveh dežela tako voditi, da bo vse gospodarsko življenje prišlo v odvisnost od Pešte. Dokler je Kallay tako delal, dokler je gladil Madjarstvu na ta način pot do gospodarskega in političnega podjarmljenja Bosne in Hercegovine, dotlej so bili Madjari ž njim zadovoljni. Zdaj se je pa Kallay hudo pregrešil proti temu načelu. Gospodarski interes Bosne in Hercegovine zahteva, da se napravi železnica v Metkovič. Komaj se je Kallay za to odločil, zavrelo je med Madjari.

Vse madjarsko časopisje je planilo na Kallaya, češ, da s to železnico odvrne bosanski promet od Reke. Poleg tega vzroka imajo Madjari še druzega Boje se namreč, da bi v slučaju odstopa grofa Goluchowskega prišel na njegovo mesto Kallay in poslanik v Berolinu Szegyöny in to hočejo preprečiti s tem, da podero Kallaya. Za zdaj to ne bo imelo uspeha.

Italija. — Te dni so se vršile nove volitve v italijanski parlament. Izid znači vzlic temu, da je vlada dobila večino, vender popolen poraz vlade. Ministerstvo Pelloux se je odločilo za razpust parlamenta, ker je skrajna levica z obstrukcijo onemogočevala normalno funkcijoniranje zakonodajnega zastopa. Vlada je za trdno računala, da propade ta stranka pri volitvah, v resnici pa je stranka dosegla jako lep uspeh, ker je pridobila nad 20 mandatov. Posledica tega bo, da odstopi ministerstvo.

Kitajska. — Pozornost vse Evrope je sedaj obrnjena na to propadajočo državo. V Kitajski je nastala celo revolucija, ki je pa naperjena samo zoper Evropejce. Mnogo Evropejcev je bilo že ubitih, mnogo evropskih naprav že požganih. Revolucija se silno razširja. Evropske velesile nastopajo proti nji solidarno. Blokirale so že pristan Peiho. Rusija ima v Vladivastoku pripravljenih 11.000 mož. Več tisoč ruskih vojakov je že na potu v Pekin. Ponekod so bile že bitke mej ustaši in evropskimi vojaki. Bržčas pride do razdelitve Kitajske.

Vojna v južni Afriki se bliža svojemu koncu. Ko so jo Buri začeli, so trdno upali, da bodo Evropske velesile ali Združene države intervenirale v njihovo korist. To se ni zgodilo in naravno je, da so Angleži s svojo velikansko armado Bure zadušili. Roberts je dobro pripravljen krenil pred tremi tedni iz Bloemfonteina in sedaj zavzel najprej Johannesburg, potem pa Pretorijo, glavno mesto Transvaala. Tu so se Buri sicer nekoliko zoperstavljali, a brez uspeha. Krüger se je z ostanki svoje armade umaknil v gore. Ni dvoma, da se tekom prihodnjih dni proglasi Transvaal za angleški teritorij.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

O redni seji trgovške in obrtniške zbornice za Kranjsko v Ljubljani dne 30. marca 1900, kateri je predsedoval predsednik gospod Josip Kušar in prisostovali vladni zastopnik gospod c. kr. deželnovladni svetnik dr. pl. Rüling in naslednji gospodje zbornični člani: Ivan Baumgartner, Oroslav Dolenec, Franc Hrén, Anton Klein, Franc Kollmann, Josip Lenarčič, Karol Luckmann, Andrej Mejač, Franc Omersa, Friderik Pauer, Josip Rebek, Feliks Stare, Feliks Urbanc, Jernej Žitnik.

Predsednik otvori sejo, pozdravi zbornične člane ter se zahvali za izvolitev za predsednika, katero je gosp. c. kr. trgovinski minister potrdil in zatrdi, da se bo trudil po vsej svoji moči za interese, katere ima zbornica zastopati, in prosi, da bi ga pri tem delu kakor do zdaj podpirali zbornični člani. Za overovatelja sejnega zapisnika imenuje gg. Antona Kleina in Feliksa Urbanca; gosp. Gassner in Krajec sta opravičila svojo odsotnost z neodložljivimi opravki, gosp. Souvan pa z boleznijo.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

II. Provizorični predsednik Iv. Baumgartner poroča o oddaji službe zborničnega koncipista in predlaga, naj se le ta provizorično odda dr. Viktorju Murniku. Enoglasno sprejeto.

III. Zbornični svetnik Friderik Pauer poroča o vprašanju, če ima F. D. v Udmatu kot krčmar in branjevec pravico, doma prodajati pečen kruh. F. D. je bil ovaden, da prodaja doma pečen kruh in je bil vsled tega radi prestopka obrtnega reda obsojen na 5 gld. denarne kazni. Zoper to se je D. pritožil in podpira to svojo pritožbo s tem, da je kot gostilničar in branjevec opravičen doma pečen kruh v svoji špecerijski prodajalni prodajati in to tembolj, ker vsi gostilničarji in branjevci v Avstriji tudi kruh prodajajo. Res je, da na Kranjskem že od pamtiveka obstoji navada, da posebno na deželi gostilničarji pečejo za svoje goste kruh. Ta navada je gotovo vsled tega nastala, ker v prejšnih časih na deželi ni bilo dovolj pekov. V mestih in trgih je to manj navada. Za deželo je bila ta navada gotovo zelo potrebna, kajti gostje so v gostilni poleg pijače in jedi zahtevali tudi kruh. Ker pa ni bilo peka v kraju in okolici, je moral gostilničar to sam oskrbeti — sam peči. Gostilničarji so tedaj po mnenju odsekovem upravičeni, da pečejo kruh in ga prodajajo svojim gostom, upravičeni pa niso, svoje izdelke obrtoma, kakor peki, čez cesto prodajati. Še manj imajo pa branjevci pravico, kruh peči in prodajati. To pravico imajo le peki, ker izdelovanje in prodajanje kruha ni nič drugega nego izvrševanje pekovskega obrta, in se mora za ta rokodelski obrt imeti posebno dovoljenje, katero gotovo ni obseženo v pravici za izvrševanje branjarije. Poročevalec tedaj predlaga v odsekovem imenu: Zbornica naj v tem zmislu poroča c. kr. deželni vladi. — Predlog se sprejme.

IV. Provizorični predsednik Iv. Baumgartner poroča o vprašanju, če se naj smatrajo gosp. T. opekarji v Breitenau-u za poljedelske delavce in če so kot taki podvrženi dolžnosti zavarovanja za slučaj bolezni. § 3. zakona z dne 30. marca l. 1888, zadevajočega bolniško zavarovanje delavcev, izvzema kmetijske in gospodarske delavce od dolžnosti bolniškega zavarovanja, ne karakterizuje jih pa natančneje. Po mnenju odsekovem je smatrati za poljedelske in gozdarske delavce poleg pravih tudi uslužbence pri obratih, ki so kot poljedelski in gozdarski postranski obrtu po čl. V. a) ces. pat. z dne 20. decembra l. 1859, drž. zak. št. 227 izvzeti od obrtnega reda. Če se ne morejo smatrati za take postranske obrte, spadajo pod obrtni red. Obrtni red pa obsega po mnenju odsekovem strogo obrtna podjetja, tako da se obrati, ki se sicer izvršujejo na kmetijah ali gozdarstvih, pa se imajo subsumirati obrtnemu redu, ne morejo več smatrati za kmetijske in gozdarske obrate, ampak za obrt v pravem pomenu besede. Kajti v resnici se razločujejo ti obrati, ki sicer obdelavajo lastne pri-

delke, ki pa vsled načina in obsega obdelovanja izgube potrebno zvezo s kmetijskim delom in spadajo pod obrtni red — od drugih istovrstnih obrtov, katere pa ne izvršujejo kmetovalci oziroma gozdarji le v tem, da dobivajo materijal za obrat takorekoč zastonj. In resnično bi ne bilo prav, če bi se jim dalo radi te, lahko bi rekli, prednosti še tri druge prednosti pred drugimi jednakimi obrti: izvzetje od obrtnega reda, oprostitev od pridobnine in slednjič še oprostitev od dolžnosti bolniškega zavarovanja. Kakor hitro se mora torej take obrate soditi po obrtnem redu, niso po mnenju odsekovem več kmetijski in gozdarski obrati in pri njih uslužbeni delavci tudi ne več kmetijski in gozdarski delavci; torej se izjema § 3. zakona o bolniškem zavarovanju se nanaša nanje. To mnenje odsekovo podpira tudi odlok upravnega sodišča z dne 6. junija 1897, št. 2055, Budw. 10.606, vsled katerega „se morejo" v zmislu § 3. zakona o bolniškem zavarovanju „le oni delavci šteti za kmetijske in gozdarske delavce, ki se rabijo pri kmetijstvu t. j. pri prvotnem pridelovanju in njegovih strokah". To so pa ravno tiste, katere ima tudi razglasilni patent k obrtnemu redu v čl. V. a) v mislih.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Intendanca c. in kr. 3. kora v Gradcu je poslala trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani izkaz povprečne potrebščine stvari, ki se bodo potrebovale v dobi l. 1900 in l. 1901 za oskrbovanje c. in kr. vojske in c. kr. domobrambe v oskrbovalnicah v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Trstu, Gorici in Pulju. Dobaviti je pšenica, rž, oves, kruh, seno, slama, les, premog itd. Izkaz se lahko vpogleda v pisarni navedene zbornice v Ljubljani. Dobavne obravnave se bodo razglasile s posebnimi razglasi v oficijelnih deželnih listih.

Govedoreja.

(Dalje.)

Okrajni glavarji in politični uradniki sploh se zmeraj bolj privzemajo k sodelovanju, kadar gre za povzdigo deželne kulture in narodnega gospodarstva in je torej velike vrednosti, če se jim — kakor ravno pri licencovanju bikov — nudi prilika, poučiti se z lastnim opazovanjem o teh vprašanjih, ne glede na to, da je za prebivalstvo zelo uspešno, da uradniki kar največ mogoče spoznavajo krajevne razmere in prebivalstvo, za kar pa ravno taka uradovanja dajo prav ugodno priliko.

Samo ob sebi je umevno, da bo po razmerji osebne nadarjenosti uplivanje posameznega uradnika bolj ali manj koristno. Deželna vlada pa se prav živo prizadeva, da bi si politični uradniki ravno na gospodarskem polju pridobili primerne vednosti, ter da jih navda s tistim duhom za gospodarske koristi prebivalstva, ki mora prešinjati vsako zavedno upravo.

Kot doslednost predstoječega razmotrivanja pokaže se dalje prenaredba v načrtu zakona se nahajajočega dostavka k § 8., ker bi namreč dopustnih listkov ne imel izdajati samostojno okrajni živinozdravnik ali pa mestni živinozdravnik v Ljubljani, temveč bi se moralo to vršiti po okrajnem glavarstvu, oziroma mestnem magistratu pozvedevši mnenje živinozdravnikovo.

Ker pa stroški pregledovanja po okrajnem živinozdravniku pri veliki oddaljenosti bikovega stajališča do uradnega sedeža okrajnega glavarstva utegnejo prav znatni biti, moralo bi se skrbeti za to, da se ta pregledovanja vrše praviloma povodom drugih uradnih potovanj, razun če bi dotični posestnik bika, ki ga je licencovati, izrecno zahteval takojšno preiskavo bika po okrajnem živinozdravniku.

Z ozirom na to, kar se je do sedaj navedlo, bi se omenjeni zakon po tukajšnjem mnenju moral v nastopnih smerih dopolniti, oziroma prenarediti:

1. Vsa dežela je razdeliti v pasmine pokrajine z določeno pasmo.

Razdelitev se vrši ukaznim potom po deželni vladi dogovorno z deželnim odborom, zaslišavši glavni odbor c. kr. kmetijske družbe.

2. Zarad dobave sredstev za nakup in vzdrževanje bikov plemenjakov bi se moralo skrbeti na drugačen način kakor doslej, kajti sedanji tozadevni predpis se mora prištevati k glavnim vzrokom, da se smoter zakona ne doseže popolnoma, ker se vsak župan boji trudapolne porazdelbe in izterjevanja stroškov ter se na vso moč upira nakupu bika.

Za stroške za nakup in vzdrževanje občinskih blkov plemenjakov imel bi se torej po odbitih prejemkih (junčevina, globe) določiti gotov prispevek iz deželnih sredstev ter z istimi ravnati kakor z občinsko potrebščino ter jih istotako pokrivati kakor druge občinske potrebščine.

Prav tako naj bi se tudi preskrbele podpore za posamezne posestnike bikov.

3. Glede krajev za licencovanje naj bi se to-le določilo:

Licencovanje naj se praviloma vrši v vsaki občini v zato ugodnem kraju, izvzemši majhne ali sicer primerno ležeče občine, v katerem slučaju se sme za več takih občin določiti en kraj za licencovanje.

Kjer pa zahtevajo krajevne razmere, se pa za eno občino sme določiti več krajev za licencovanje.

V stajališči naj se biki le izjemoma takrat pregledujejo, če se zarad tehtnih vzrokov bik ne more pripeljati pred komisijo.

V tem oziru ima okrajno glavarstvo, zaslišavši udeležene občine, ukreniti kar je treba.

Pregledovanje v stajališči sme skleniti tudi licencovalna komisija.

4. Komisija, ki izvršuje licencovanje, naj bi v prihodnje bila sestavljena iz predstojnika političnega okraj-

nega oblastva in njegovega namestnika kot načelnika, iz c. kr. okrajnega živinozdravnika in jednega zvedenega živinorejca, katerega kakor tudi njegovega namestnika imenuje deželni odbor in sicer za vsak sodni okraj, oziroma, če okrajno glavarstvo za potrebno spozna, tudi za določen del sodnega okraja. — Istotako bi moral deželni odbor, kadar bi bilo treba poskrbeti namestnika okrajnega živinozdravnika, namesto njega določiti sposobnega veščaka.

Če bi pa deželni odbor vzlic gornjemu pretresovanju ne smatral za umestno, da se okrajni glavar vdeležuje komisije, kar bi pač bilo vsekako treba dobro utemeljiti, nasvetovala bi deželna vlada, da se župan brezpogojno vender ne privzame za komisijnega člana, temveč da se določi, da bodi komisija sestavljena iz okrajnega živinozdravnika in dveh drugih zvedencev, izmed katerih jednega imenuje deželni odbor, drugega pa glavni odbor kmetijske družbe. Nobeden izmed teh dveh pa bi ne smel poslovati v tistih občinah, v katerih je sam davkoplačevalec.

5. Okrajna glavarstva, oziroma mestni magistrat smeta med letom izdajati provizorične dopustne liste pozvedevši mnenje okrajnega, oziroma mestnega žinozdravnika, in te licence naj so veljavne do rednega licencovanja.

(Konec prih.)

Poučni in zabavni del.

Čarovnik.

Historičen roman.

Ruski spisal grof E. A. Salias.

(Dalje.)

„Ne . . . sovsem . . . To se pravi . . . Kako bi že povedal . . . Večega ima kakor vi“.

„Kokošji nos menda“?

„Uprav takega. Celo neka čudna okolnost je, pravim vam . . . Ipak bodete sami videli . . . Nekaka podobnost je . . . kako bi vam to pojasnil . . . Nekaj je na njem kar je vam čudno . . .“

„Kaj?!“

„Nekaka čudna jednakost. Podoben je vam takorekoč po rasti, po licu in v vsem . . .“

„Kaj brbljaš porednež! Goniš jezik kakor kaka baba! Norec! . . . Ali si pozabil kaj je bilo ukazano . . . Pojdi ven!“ velel je grof, srdito in nestrpno odrivaje mizo ter se vzravnal po koncu.

Hišnik je hipoma prebledel, zasopel in stopil korak nazaj. Vse je zaplesalo pred njegovim pogledom. Zbrbljal je nekaj, ali sam ni vedel kaj blebeče njegov jezik.

„Idi ven“! začul je znova skozi nekak trušč in šum, ki pa ni bučal po sobi, a v lastni njegovi glavi.

In skočivši iz gospodove sobe, zavedel se je hišnik šele v veži. Skočil je na dvorišče, da bi se osvežil od prestanega straha. Pa se je tudi bilo česa ustrašiti. Trideset let je uže služil gospoda, osem let je bil uže za hišnika — in v vsem svojem življenju ni videl gospoda toli razdraženega kakor nocoj. Nikoli še ni slišal takega glasu kakor nocoj. Da mu je zjutraj kdo rekel, da je dobri in kratki gospod sposoben tako zakričati, tako naenkrat razkačiti se, pa se bi bil hišnik smejal takemu neumnemu mnenju.

„Kaj sem neki takega zinil“? momljal je sam pri sebi, stoječ med vrati na mrazu. Uže nič ne pomnim! Kaj je le moralo biti? Česa razžaljivega ali nespodobnega, zdi mi se, nisem rekel, a kako se je razgrel. Kako razžaljenje? Gospod usmili se me in ohrani!“

Hišnik se je vrnil v vratarjevo sobo, prekoračil polovico doma, kjer je stanovala njegova obitelj in sredi prve temne sobe, otipaje počivalnico, se vlegel oblečen nanjo.

XI.

Skoraj pred dvajsetimi leti so v Moskvi, ko je v njenih stenah stanovala „velika hči Petrova“, t. j. od vseh obožavana carica Elizabeta, v bojarskih palačah grofov Zarubovskih pirovali celi teden i dvorjani i prosti narod. Grof Alež in njegova žena Ana Ivanovna obhajala sta poroko jedinega svojega sina Griši.

Gostovanje se je vršilo radi običaja, a ne vsled radosti in zadovoljnosti. Nasproti temu, bila sta ranjki grof, a osobito grofinja — sovsem nezadovoljna s sinovo ženitvijo, z njegovo ženo. Celo leto sta se roditelja protivila temu „pohujšljivemu“ za vso Moskvo sorodstva, v katero je pripravi Gregorjeva ženitba.

Deklica, kojo je ljubil Gregor, zala, krotka kakor angelj, še jako mlada, stevša jedva petnajst let, bila je jedina hči nemškega zdravnika, kateri je lečil v domu Zarubovskih ter se prikupil v teku dvajsetih let zdravniškega svojega poslovanja vsemu moskovskemu plemstvu. K temu si je še omislil lekarno, tržil z zdravilami ter si nakopičil primeroma precejšno svoto. Ali njegovih poldrugo sto tisočakov ni bilo nič v primeri z ogromnim premoženjem grofov Zarubovskih. Po vrhu ga je še, vsled njegove lekarne, ponosna Ana Ivanovna imenovala „štacunarjem“. In zdajci pa je jedini sin te ženske, ki je po očetovi strani bila sestrama same cesarice, vzel za ženo hčer nemškega lekarnarja. A, dasi nerada, udala sta se roditelja, kajti po naravi slab in razvajeni Gregor — jel je toli žalovati, da je zbolel.

„Primerili so se slučaji, da so ljudje zbok zabranjene ljubezni umrli!“ pravili so mnogi Ani Ivanovni, čudeč se Gregorju, ki se je tajal kakor sveča.

Umevno je samo po sebi, da, ko sta se mlada poročenca po poroki in običajnih gostijah naselila v domu Zarubovskih, življenje mlade grofice Emilije Jakovlevne ni bilo veselo. Svekrov jo je ljubil ali svekrovna jo je vsaki dan oštevala. Pitala jo je za „saksonko“ — kar je toliko kakor namizni serviz. Potem je bila „prekrst“ t. j. krščenca v pravoslavni veri pred samo poroko. In bila je tudi „štacunarka“.

Krotka Emilija prenašala je vse potrpežljivo, ali njenemu soprogu je to hudo delo.

Dolgo sta bila brez otrok; ali nekega dne rodil se njima je sin, katerega sta krstila dedu na čast za Aleža. Toda dete je jelo kmalu na prsih bolehati in zdravniki so menili, ako želita otroka ohraniti pri zdravju, morata se preseliti v tople kraje. Mlada dvojica se je z veseljem na to odločila. Biti čim dalje od svekrovne — bila je sreča za mlado mater. K temu pa je še bila, dasi rojena v Rusiji, vender le nemka in se jako veselila prebivanja v Nemčiji. In mlada zakonska sta odpotovala s sinom . . .

Grofa Zarubovska pač nista pričakovala, da se poslavljajo zadnjikrat, kajti kmalu potem je Gregor Zarubovski umrl na bregovih Rena za jetiko, a mlada vdova s sinom se ni mogla odločiti na vrnitev v Rusijo, kajti bala se je, da mali Alež ne prenese ruskega podnebja. Iz prvega sta grof in grofinja silila mlado vdovo naj se vrne, ali potem se je takoj vse izpremenilo . . .

Grofinja Ana Ivanovna, ki je štela uže nekaj čez štirideset let je nagloma umrla za srčnim kapom. Ni še minulo leto dnij po ženini smrti, ko se je vdovi grof, kateremu še ni bilo šestdeset let, zaveroval v neko mlado sorodnico in jo slednjič tudi vzel za ženo.

Slabo se je godilo Emiliji pri ranjki grofinji ali sedaj je postalo še hujše. Svekr je nekako pozabil nanjo in na svojega vnuka. Celo v pošiljanju denarjev postal je skop.

Tedaj pa je tudi mlada grofica storila nenadoma usodni korak. Omožila se je v drugič z nemškim profesorjem, rodila hčerko, ki so jo imenovali za Elizabeto, in čez štirinajst dnij umrla.

Alež je bil tedaj šele osem let star. Skoraj deset let sta z umnim in dobrim očmom mirno skupaj živela, potem pa je tudi očma pokosila smrt in Alež je ostal sam na svetu brez vsakih sredstev ter stanoval pri materni sestri, ki je bila po očetovi strani Nemka. Kakor so stvari kazale, ga je grof Zarubovski čisto pozabil. Da i tudi sam, četudi je govoril gladko in pravilno ruski — čutil se je bolj Nemcem. Tako je minulo še tri leta, ko je nekega dne na Renski breg prišel iz Moskve dedov zet, gospod Norič.

XII.

V jutro drugega dne naznanil je isti hišnik, vsej Moskvi znani Makar Iljič, mlademu gospodu, da ga prosi grofinja Zofija Osipovna, naj se potrudi v njene sobe.

Mladi človek je nekoliko trenutkov molče in uporno gledal hišniku v obraz, kakor da je premišljal, kaj pomeni to nepričakovano vabilo. Alež je takoj uganil, kaj pomeni to, da se mora najpoprej predstaviti vsemogočni mladi grofinji Zarubovski a ne staremu grofu. Dasi Norič ni bil posebno zgovorne nravi, vender mu je med dolgim potovanjem polagoma razodel dovolj jasno grofove družinske razmere.

Mlada grofinja je bila rojena Kurovskaja, a vdova po možu Samojlovu, ter hčer sestrane starega grofa — sedanjega soproga. Takoj po smrti prve žene grofa Zarubovskega, naselila se je mlada ženska v sorodnikov dom in jela popolnoma gospodinjiti — i v njegovem domu i v njegovem srcu.

Grof, ki je bil videzno surov, deloma siten, včasih celo despotičen trmoglavec, kakor vsi njegovi sovremeniki, bil je prav za prav jako dobrodušen človek, mehkega srca, katero si je bilo, samo znati se je moralo, laže prilastiti, nego katero koli drugo, a prilastivži si ga možno je bilo ž njim storiti, kar se je komu zljubilo. Vso svojo mladost, skoraj možno je reči, polovico svojega žipljenja, preživel je grof pod uplivom bivšega svojega učitelja in nadzornika, a potem žene, ter jo lepo in pokorno ubogal. Po smrti prve žene, prišel je v roke drugi in sedaj je uže dalje nego deset let grofinja Zofija Osipovna imela grofa v svoji oblasti.

Grofinja je bila krasna, pametna in seveda, zvita ženska. Ali glavna črta njenega značaja je bila skopost. Radi te svoje slabosti ali strasti razumela je odpraviti po malem od starega grofa vso njegovo rodovino. Umevno je torej, da so po takem vsi sovražili mlado grofinjo. To sovraštvo se je še povečalo, ker je grof kmalu po ženini smrti iskreno zaljubil v jedno iz vnukinj, Elizabeto, ter jo vzel k sebi v svoj dom. Ali pojavila se je vdova Samojlova in se bistro polastila grofa, kajti grofinja Elizabeta Zarubovska je bila dobrodušno in naivno bitje, ter ni branila spoznati se vdovi z grofom. Takoj po poroki jela je mlada grofova soproga hlače nositi in ker ni marala stanovati s svojo zopernico pod jedno streho, spodila in odpravila je po kratkih ovinkih ljubeznjivo vnukinjo od hiše. Ostavši sama, začela je vladariti odločno in brez razlike z možem in z ogromnim njegovim premoženjem. Grof je sprvega obožaval ženo, a potem se je jel celo bati. Od tistega časa pa, ko ga je osrečila s sinom prepustil je vso oblast mladi ženi in jo bogotvoril.

Torej k ti grofinji se je podal Alež in to takoj po priglasu hišnikovem, kajti bil je uže za rana oblečen v najboljše oblačilo in pripravljen na svidenje. Le da je menil videti grofa samega, a sedaj pa je moral na izpit ali kako drugo preskušnjo k vsemogočni njegovi soprogi.

Stopajoč v drugo nadstropje za hišnikom, prekoračil je dve precej veliki dvorani in dospevši do male sobe, obstal na ukaz Makara Iljiča.

„Blagovolite tu počakati. Jaz pojdem naznanit uže sijateljstvu“ rekel je hišnik ter izginil za velikimi vrati.

Mladi človek se je ozrl okrog sebe. Nahajal se je v mali hiši z zlatim pohištvom, pokritim z žoltim atlasom. Cela soba je bila svetložolto poslikana; celo na stropu, poslikanem s spretno roko, bilo je naslikano vzhajajoče solnce, ki je z zlatimi svojimi žarki zlatilo ravnino, bila je svetložolta barva. Na pogrinjalu, sredi cvetov in sadežev: limon, apelsinov in jabelk sedela je neka boginja z liro, obdana z amorami. No vsi ti sadeži, amonji in sama boginja bili so tudi svetložolti. Aležu, ki je videl kolikor toliko palač v Nemčiji, zdela se je ta soba, dasi bogata, vender le brezukusna. Sredi te sobe je stala

šivalna miza iz črnega lesa in istotak stol; a po mizi in oknu so ležali odrezki volne, svile, srebrne in zlate tkanine. Očividno je tu vselej delala grofinja. Ta šivaljna miza in stol bila sta jedina predmeta v vseh sobah, katere je on prekoračil, ki sta svedočila o človeški prisotnosti in človeškem prebivanju. Vse ostalo bilo je zapaščeno, in ako ne čmerikavo pa vender hladno in nevabljivo.

(Dalje sledi).

Novice.

— **Osebne vesti.** Začasni finančni koncipist gosp. Makso Debevec je imenovan stalnim koncipistom v Ljubljani — Deželnovladni praktikant v Ljubljani g. Leon Grasselli je premeščen v Novo mesto. — Praktikant pri finanč. direkciji v Ljubljani gosp. Ivan Vrtačnik je imenovan deželnovladnim praktikantom v Ljubljani. — Davčni pristav gosp. Fran Strmole je imenovan davčnim kontrolorjem. — Za davčne pristave so imenovani orožniški štražmojster gosp. J. Wrinskele in davčni praktikantje gg. Alojzij Klofutar, Henrik Peternel in Fran Starin — Magistratnim tajnikom v Ljubljani je imenovan gosp. Evgen Lah. — Mestni blagajnik gosp. Fran Bradaška je šel v pokoj. — Zdravnik gosp. dr. Ivan Oražen je imenovan sekundarijem v dež. bolnici. — Zdravnik dr. Rudolf Weibel je imenovan okrožnim zdravnikom v Toplicah.

— **Poročil** se je učitelj iz Leš gosp. Julij Slabšak z gosp. Jerico Pangoc iz Mošenj.

— **Srebrno poroko** praznovala sta 25. maja gospod Anton Rebek, c. kr. višji davčni nadzornik v p. in hišni posestnik in njegova soproga gospa Ivana Rebek.

— **Slovanski gost.** Te dni se je mudil v Ljubljani ruski profesor gosp. Nestor Memnonovič Pavlovskij iz Kazana.

— **Državni železniški svet.** Za svetnike državnega železniškega sveta so za dobo treh let imenovani za Kranjsko gg. Josip Kušar, Jos Lenarčič, Karol Luckman in Ivan Murnik.

— **Trgovsko in obrtno društvo za Kranjsko** imelo bo dne 15. junija ob 4. uri pop. v „Nar. domu“ v Ljubljani svoj občni zbor.

— **Subreta gospa Irma Polakova** je te dni gostovala v Beligradu in to s prav povoljnim uspehom.

— **Županom za občino Dol. Logatec** je vsled odstopa dosedanjega župana gosp. Janeza Sicherla izvoljen posestnik in poštar gosp. Adolf Mulley.

— **Za cerkev na Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem** je daroval cesar 1000 K.

— **Razpuščen shod.** V Lescah je v nedeljo shod, na katerem so govorili poslanci dr. Krek, Pogačnik in Ažman, ker so na shodu vladala velika nasprotja, vladni zastopnik razpustil.

— **Gorenjska kmetska zveza.** Zadnji „Gorenjec“ je sprožil jako dobro misel. Nasvetoval je, naj se organizirajo kmetje kot stan. Misel je padla na rodovitna tla. Čuje se, da se v kratkem ustanovi društvo, v katerem bodo kmetje sami imeli prvo in zadnjo besedo, ne drugi ljudje.

— **Južna železnica** je združila vse inspektorate za vzdržavanje proge, za obrat, za odpravljanje vlakov ter komercialni inspektorat tako, da bodo vsi ti zdaj jednoten urad, ki se imenuje obratni inspektorat v Trstu. Poslé tega inspektorata opravljata v Ljubljani gg. kontrolor Bračič in inžener Riedl.

— **Zdravstven zavod** obsezajoč električko kopel in plučno kopel ter novodobno masažo napravi v Šiški gosp. Kreuzer. Zdravnik tega zavoda bo dr. Mahr.

— **Šentjanški premogokop, ki** je bil doslej last gosp. Jos. Pavlina, je kupilo društvo ljubljanskih, tržaških in dunajskih kapitalistov. To društvo hoče napraviti železnico iz Št. Janža do Trebnjega in osnovati v šentjanški dolini veliko industrijalno podjetje.

— **Podzemsko jamo** polno lepih kapnikov, so našli pod vasjo Roje, mej veliko loško postajo in Čatežem.

— **Županom v Rajhenburgu** je izvoljen vrli slovenski rodoljub gosp. Benjamin Kunej.

— **Lovske karte** so l. 1898. prinesle štajerski deželi 26.610 gld.

— **Železna trgovina »Merkur« v Celju** je začela minoli teden poslovati. Začetek kaže, kako potrebna je bila ta trgovina in res hvaležni moramo biti gosp. Petru Majdiču, da je zmagal vse zapreke, ki so se stavile temu podjetju. Opozarjamo vse narodnjake, da posluje ta trgovina na debelo in na drobno.

— **Nemška zmaga.** Pri volitvah v Št. Ilju so v III. razredu zmagali Slovenci, v II. in v I. razredu pa Nemci.

— **Slovenska šola v Gorici.** Na pritožbo goriškega magistrata je upravna sodnija na Dunaju razveljavila ministersko naredbo, s katero se je bilo magistratu naročilo, da mora preskrbeti za slovensko mestno šolo drugih prostorov, ker Katinellijeva vojašnica ni sposobna za to. Lahi so te razsodbe silno veseli.

— **Volitev upravnega odbora v Pazinu** je za hrvatsko stranko bolje iztekla, nego se je pričakovalo. Hrvatje so namreč pridobili III. razred. V drugem razredu so dosegli jako znatno manjšino. V odboru so bili doslej veliko let samo Lahi.

— **Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro** je imela minoli teden v Opatiji svoj občni zbor. Načelnikom je bil izvoljen prof. Spinčič.

— **Instalacija tržaškega župana** dr. Sandrinellija se je vršila 2. junija. Novi župan in podžupan Luzzatto sta oznanjala boj Slovencem. Druga nesreča se ni zgodila. Ljudstvo se za interpelacijo ni dosti zmenilo.

— **Železnica Trst-Poreč.** Železniško ministerstvo je oddalo zgradbo petih oddelkov te proge podjetniški firmi Buttoraz-Ziffer v Trstu, dveh oddelkov pa stavbeniku gosp. Filipu Zupančiču v Ljubljani.

— **Šivilje v Trstu** so pred kratkim napravile veliko demonstracijo, ker se jim je podaljšal delavski čas. Policija je aretovala deset demonstrantinj. Pa pravijo, da je ženska emancipacija nič ne napreduje.

— **Družba sv. Cirila in Metoda.** Znatnejši prispevki od 1. januarja do današnjega dne t. l. so družbi bili: Pres. knezškof dr. A. B. Jeglič 100 K; moška podružnica Maribor 256 K; moška podružnica Kamnik 240 K; ženska podružnica Sežana 124 K; podružnica za brežki okraj (Štajarsko) 337 K; A. & E. Skaberné od platna 200 K; „Šentpeterski samci“ na Krasu 200 K; hranilna in posojilna Ptuj 200 K; posojilna Maribor 200 K; ženska podružnica Trst 500 K; ženska podružnica Celje 346 K 22 v.; Fr. Kollmann za svet. cilindre (100) in iz nabiralnika (10) 110 K; Iv. Perdan za užigalice 400 K; ženska podružnica v Ljubljani, šentpeterska 1755 K 36 v.; Iv. Jebačin od kave 200 K (l. 1898. 600 K; l. 1899. 600 K); podružnica za Šmarije in Slatino (Štajarsko) 164 K; ženska podružnica za Ajdovščino 120 K; južnoštajarska posojilna Celje 320 K 93 v; izvenakademična podružnica Gradec 100 K; hranilna in posojilna v Idriji 100 K; „Nar. tiskarne dar“ 100 K; ženska podružnica Vrhnika 110 K; uredništvo „Sl. Naroda“ 1699 K 64 v; Rimski romarji imenujoč pokroviteljem prevz. knezoškofa dr. Antona Bonaventuro

225 K 50 v; ženska podružnica v Gorici 100 K, in Iv. Drufovka v Gorici ob voščilu 150 K. Slovenci, podpirajte nam družbo, ki Vam štiti najsvetejega, kar imate: vero in rod!

— **Učitelja umoriti** je hotel v Repentabru na Primorskem neki Fr. Purič. V Repentabru učiteljuje gosp. A. Fakin.

— **Vsled opeklin umrl.** 39letni kurjač v Ladstaeterjevi tovarni v Domžalah, Ivan Japelj, je pri gašenju ognja pod tovarniškim kotlom ravnal tako neprevidno, da se je vnela njegova, z oljem zamazana obleka. Japelj se je tako opekel, da je umrl.

— **Svojo mater okradel** je neki knjigoveški vajenec v Ljubljani. Vzel je vse, kar je mogel dobiti in denar zapravil, v tem ko je mati doma lakoto trpela.

— **Srečen slučaj.** Te dni je padel v Ljubljani neki 6letni otrok s tretjega nadstropja na cesto, a se ni čisto nič poškodoval.

— **Povožen** je bil te dni na južnem kolodvoru Franc Lemder. Poškodovan je bil na obeh rokah.

— **Nezgoda.** Na ljubljanskem drž. kolodvoru se je delavec J. Dovč vedril pod nekim vagonom. Nogo je iztegnil čez šino, kar je bil voz premaknjen in je Dovču zdrobil nogo.

— **Obesil** se je v Gorici kavarnar Josip Patscheider.

— **Največja žena na Grškem.** V Grški vasi Frikala živi 22 let staro dekle, ki je visoko 2 *m* 30 *cm*. Črte lica so pravilne in vsi deli telesa so razmerni. Stariši in bratje so navadne rasti. Dekle se sramuje svoje veličine in navadno sedi.

— **Nepričakovana zapreka.** Banki popolare v Trstu je neki častnik oddal srečko, s katero je zadel glavni dobitek ogerske državne loterije, da mu iztirja znesek 150.000 gld. Banka je napravila potrebne korake, ali se je morala na pol pota ustaviti, ker je izvedela, da je ona srečka zaplenjena po poreški hranilnici na Hrvatskem, kateri je leta 1896 ista srečka bila ukradena. Častnik je srečko dobil v dar od nekega rojaka v Kopru, kateri jo je kupil v menjalnici. Oblasti so zdaj na potu, da odkrijejo tatove od leta 1896; težje pa bode menda določiti, kdo ima pravico na dobljeno svoto ali sedanji ali pa prejšnji lastnik srečke.

— **Oderuh iztiran.** Rudolfa Handt židooderuha na Dunaju je sodnija pregnala iz dežel zastopanih v avstrijskem državnem zboru. Ta žid in prusjak je provzročil s svojim oderuštvom dva samomora mladih ljudij. Najprej se je v njegove mreže zapletel neki častniški namestnik, kateri je vsled dolga in velikih zahtev Handta, sam sebe ustrelil, da se na ta način reši nadlogi in sramoti, v pismu pa je priobčil, da se je usmrtil, da se reši Handtovih krempljev. Handt je bil vsled tega obsojen na nekaj tednov zapora, a ko je prišel na prosto, je nadaljeval svoj kruti posel in provzročil novo žrtev v osebi mladega dijaka, kateri se je tudi vsled velikih dolgov usmrtil. Redarstvo je razkrilo, da je imel Handt tudi tukaj svoje umazane prste, zato so ga postavili pred sodnike, kateri so ga zdaj odpravili čez mejo. Ni pa gotovo, da bode tudi to kaj pomagalo, da se bode jud če ne drugače pa pod drugim imenom na Dunaj povrnil.

— **Revolucija v Kolumbiji.** V republiki Kolumbija divjajo krvavi meščanski boji. Vstaši okoli 20.000 mož, so se hoteli polastiti vlade in mesta Kartagene. Vstasi so bili pred Kartageno tepeni ter so izgubili okoli 500 mož. Vender se še niso udali. Boji se nadaljujejo. Vsa dežela je opustošena. Papirnat dolar ima danes le še vrednost 5 centov.

— **Tat v dimniku.** Neki Greppi v Tunisu je kradel iz navade. Tamošnji oblasti je bil že tako znan, da navadno ni mogel pobegniti, marveč so ga hitro zasačili. Zadnjič se je pa vender le znal dobro skriti, da ga policaji niso mogli dobiti. Delavec Onetto je po več dnevni odsotnosti z doma, prišel domov in zakuril, da si skuha kosilo; toda jezilo ga je, da dimnik ne pusti iz sebe zraka, radi česar se je začelo po vsem delavčevem stanovanju grdo kaditi. Ta dim je zvabil tudi sosede, ker so mislili da gori v tej hiši. Zdajci so preiskali vse stanovanje po vzroku, pogledali tudi v dimnik, toda lej šmenta, dimnik je bil zamašen: dregajo, dregajo, pa izdregajo mrtvo človeško truplo, bil je Greppi, tat! Hotel je namreč okrasti Onettijevo stanovanje, pa se je skril v dimnik. Ko je delavec prišel domu, je tatu nevede kaznoval za greh. Pa je bila že huda kazen!

— **Kuga.** Kakor poročajo iz Sidneya, leži ondi 264 oseb bolnih na kugi, 94 jih je že umrlo.

— **Tragedija v sodu** Posestnik Evgen Gourbille v Thaimsu na Francoskem se je hotel kopati V to svrho je nalil v velik sod vode. Pred štirinajstimi dnevi so izpraznili sod ter napolnili z njegovim vinom manjše sode. Toda komaj je stopil Gourbille v sod, so ga plini, tvoreči se iz droži, omamili in zgrudil se je v vodo. Ko je to videl 21letni sin Ludovik, je skočil v sod, da bi potegnil očeta iz vode, toda omamilo je tudi njega in zgrudil se je še sam. Nato je začela mati klicati na pomoč. Pritekel je njen 28letni sin, skočil v sod in izginil pod vodo. Sedaj pa je tekla žena po zosede ki so prihiteli, toda nihče več se ni upal v sod. Razbili so sod, da je iztekla voda, toda bilo je že prepozno: oče in sinova so ležali drug na drugem mrtvi. Utopili in zadušili so se v istem sodu.

— **Osveta zapuščene ljubice.** Iz Budimpešte poročajo: V Ghimesu je imel Ivan Bardi ljubavno razmerje z neko Ano Ješko, ki mu je rodila otroka. Bardi pa se je Ani Ješko izneveril ter se te dni oženil z bogatim dekletom. Ko je Bardi stopil po poroki iz cerkve s svojo ženo, je skočila iz ondi čakajoče družbe Ana Ješko ter ustrelila na nezvestega Bardija. Zadela ga je v vrat. Bardi je padel in malo hipov na to umrl.

— **Zverski čin vojakov** „Karlovški Glasnik“ poroča: Neki karlovški gospod se je sprehajal s svojo mlado gospo na promenadi okoli Karlovca. Na poti proti vojaški bolnici, sta ju srečala dva vojaka Jelačičevega polka ter začela najnesramnejše atakirati gospo. Soprog je hotel soprogo braniti, a vojaka sta ga bila s pestmi in suvala z nogo. Videvši, da je preslab, je tekel gospod v novo vojašnico po stražo, a ondi so mu rekli — pač čudno! — naj gre na glavno stražo v drugo vojašnico. Gospod je tekel tudi tja in se vrnil s stražo, — žal, prepozno. Vojaka sta bila med tem gospo odnesla na travnik ter jo ondi posilila. Ta slučaj je zbudil silno razburjenost v vseh slojih Gospe se ne upajo na promenado in vojakov se boji vsaka ženska že od daleč. Baje so krivca že dobili. Nedvomno zaslužita najostrejšo kazen. Naravnost neumevno pa je postopanje straže v novi vojašnici, ki bi bila gospo prav lahko rešila, a je poslala gospoda brez pomoči dalje.

— **Umor dveh sester.** V Manduriji so vdrli ponoči roparji v stanovanje sestor Caterine in Epifanie Samarco, ju zgrabili ter zavili v rjuhe, da bi se ne mogli braniti. Caterina se je takoj onesvestila, Epifania pa se je branila in roparji so jo zadavili. Nato so pobrali 4000 lir in zbežali. Doslej so zaprli 8 sumljivih individijev. Mesto je sila vznemirjeno, ker se taki in enaki slučaji ponavljajo.

— **Oče in sin.** V Castelu — Petrini na Italijanskem se je dogodila te dni rodbinska tragedija. Tam živi grof Traccala del Beccalini, ki je zapravil velik del svojega imetja v Monte Carlu. To je izvedel njegov najstarejši sin, ki je jako varčen in štedljiv mož ter je očeta radi njegove potratnosti že večkrat grajal Te dni pa sta se oče in sin sprla do grdega. Končno sta se celo stepla. Oče je hotel sina zabosti, a sin se je branil z revolverjem ter zadel očeta v trebuh. Sin je bil v desno roko zaboden in tudi komorni sluga, ki je hotel besna pretepača razločiti, je bil ranjen.

— **Krvniki štrajkajo** v Kantonu na Kitajskem. Zagrozili so vladi, da ne odsekajo niti jedne človeške glave več, ako se jim plača ne poviša. Resnično je plača krvnikov jako pičla. Za vsako glavo nekako 2 kroni — to je vsekakor premalo. Seveda je bil včasih zaslužek vzlic temu še dosti dober, ker je padalo mnogo glav. Dandanes pa je tudi na Kitajskem usmrčenje primeroma jako redko. Zategadelj zahtevajo za odsekanje vsake glave po 4 krone. Posebna deputacija je sporočila vladi svoje želje, dotični uradnik pa je krvnike zavrnil. Vender pa jim je obljubil, da dobe v kratkem več posla in s tem tudi več zaslužka. Krvniki so bili s to obljubo zadovoljni.

— **Ivan Konstantinovič Ajvazojskij**, slavni ruski slikar morja, je umrl v svoji vili na Krimu 83 let star. Dejali so mu „pesnik zraka in morja“, ker je znal dnevno luč in valovanje vode, zlasti morja slikati uprav nedosežno. Njegove slike so znane v Londonu, Parizu, Berolinu, Monakovem, Draždanah, na Dunaju i. dr. po vsem svetu, saj je naslikal okoli 5000 slik. Tudi v Vatikanu jih imajo. Njegovo sliko „Kaos“ je kupil še Gregor XVI. Vpliv Ajvazovskega na razvoj ruske slikarske umetnosti je velik, in so tudi njegovi učenci, Bogoljubov, Lagorio, Kerindži i. dr. slavni mojstri.

— **Kaj se more pripetiti rimskim romarjem?** Nek Francoz z imenom Haligray iz Bordeauxa je obiskal baziliko sv. Petra na Vatikanu, v katero cerkev radi zahajajo tudi dolgoprstneži, ki stikajo po žepih. V molitvi, v katero je bil zatopljen gospod Haligray, ni čutil, kako mu je nekdo nekaj potisnil v žep. Kako pa se je pobožni gospod začudil, ko je mej potom v svoje stanovanje našel v žepu svojega plašča denarnico polno nemškega denarja in en celi portefelj z — ruskimi vrednostnimi papirji! Najbrže je smatral Haligraya kak uzmovič od zadej podobnim kakemu svojemu kolegu, in ker se je tat najbrže čutil opazovanega, je na ta način hotel shraniti v varnem žepu, kar je drugim ukradel.

— **Kitajski boksarji.** Zastopniki evropskih velevlasti so vložili v Pekingu pritožbo zoper tako imenovano družbo boksarjev ali kitajskih roparjev. O teh ljudeh ima kitajski časopis „Shen pao“ zanimiv popis. Početkom maja 1899 zasnoval je vodja banditov Ču-hungteng v okrajih Enzijen in Pingjen neko družbo hudodelcev, kateri je dal prvotne naslove „Hung-tong-čan (rudeča svetilka) „Čing-čung-čang (pajčolan zlatega zvona) „Ti-pu čan (železna srajca) in „Ta-tav-huj“ (družba velike vode) Na to je začela družba svoje delovanje in sicer v Kvan-zinu in spremenila svoj naslov v „Lin-lin-šin“ (pest v vrbovem gozdu). Ker se je družbo jelo preganjati v Enzijen in Pingjen, je zopet spremenilo svoje ime in se nazvalo „Iho-čin“ (pest rodoljubja in miru); zdaj pa se zopet imenuje „Iho-tvan“ (združenje rodoljuba in miru). Ta nevarna lopovska družba, pravcati kitajski rokovnjači, zavaja čedalje več lenuhov k pristopu, ker jih slepi, da ima razna sredstva, čudotvorna mazila, ki varujejo človeka pred ranjenjem, bodisi po bodalu ali kroglji. Polagoma se je družba zelo razširila in njeni člani so lagali, da se jih niti ne prime topova kroglja. Pravcati namen te družbe je političen in nje ost je v prvi vrsti obrnjena proti kristijanom in tujcem. Ko so zadnji čas misijonarji mnogo prestali pred njimi, so se obrnili do ameriškega konzula in ta na guvernerja Thu, ki je poslal 100 mož vojaštva, da polove razbojnike. A ti so popihali v gore in kmalu za tem je zbral vodja 1000 svojih rokovnjačev ter izdal oglas, da hoče povzdigniti Mandžurdinastijo in iztrebiti tujce. Vladne čete so rokovnjači pobili in odslej so se množile grozovitosti te sekte. Roparji so neusmiljeno zalezovali misijonarje in jih na najgrozneji način mesarili in morili. Sekta se je razširila čez mnogo pokrajin, v katerih ni bil varen življenja tujec, niti domačin. Pokrajine Enzijen, Pingjen, Si-ping-sjen in Ji-čjen-in-cili so sedeži teh tolp. Ker so ameriške oblasti pripisovale delovanje in obstoj te rokovnjaške sekte okrajnemu guvernerju ter se tudi v tem smislu pritožile na Čunglijamen (kitajske vlado). bil je guverner odpuščen in na njegovo mesto odposlan general Tuvan, ki strogo zasleduje rokovnjače. Kitajski boksarji so toraj ona surova druhal kitajska, pred katero toliko pretrpe tamošnji katoliški misijonarji.

Loterijske srečke

V Lincu dne 2. junija t. l.: 53, 13, 43, 22, 65.
V Trstu dne 2. junija t. l.: 87, 88, 7, 78, 45.
V Pragi dne 6. junija t. l.: 25, 2, 87, 30, 72.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 8. junija 1900. Pšenica K 8.50 h, rž K 7.20 h, ječmen K 7.— h, oves K 5.80 h, ajda K 9.20 h, proso K 7.— h, turšica K 7.— h, leča K 12.— h, grah K —.— h, fižol K 11.— h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

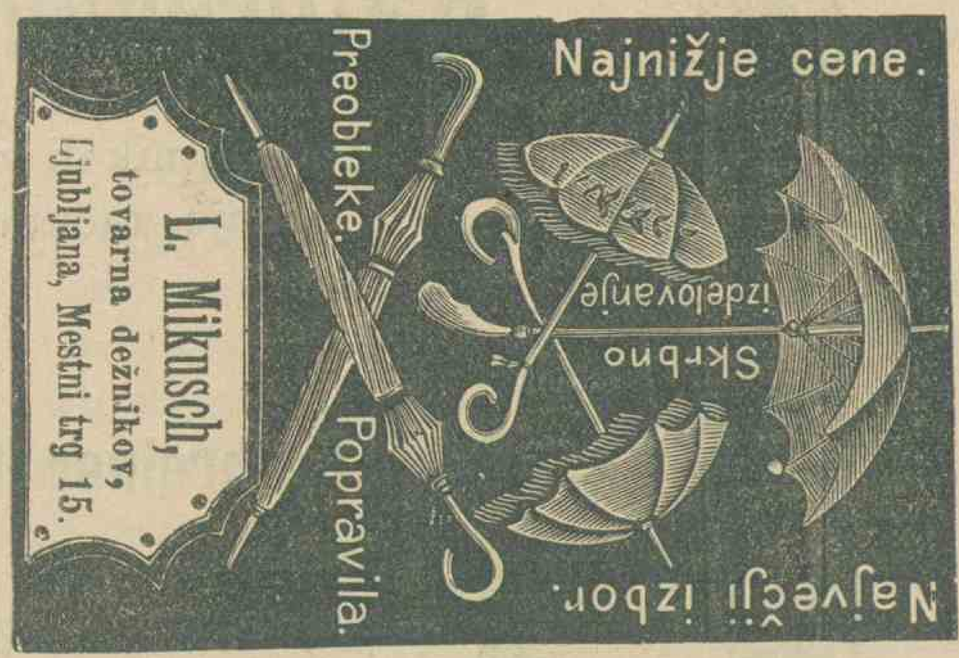

14

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo	gld. 2·80 iz dobre » 3·10 » » » 4·80 » » » 7·50 » fine » 8·70 » » » 10·50 » finejše » 12·40 » angleške » 13·95 » grebenčeste	pristne ovčje volne

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje· loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradnike in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago za finančne in žandarmerijske uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri kupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka katerega rabata. (18)

Vizitnice in kuverte s firmo priporoča J. Blaznikova tiskarna v Ljubljani.

Kathreiner

je samo pravi v znanih

Kathreinerjevich zavojih!

Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za prevaranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je najukusnejša, kakor tudi edino zdrava in zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava

bode z veseljem in z vedno raztočem učinkom v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava prepove, najboljši nadomestek.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.